

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 64. An & qualiter solvantur sponsalia ob lapsum termini præfixi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

3. Porro quæ dicta de absentia Sponsi à fortiore procedunt in absentia Sponsæ; tum quia Sponsus & Sponsa sunt correlativa, & disposita de uno censentur quoque disposita de alia, dum subest eadem ratio, uti est in præsentia; tum quia ex absentia Sponsæ facilius sinistra suspicio concipi solet, Castrop. num. 4. citatis Cyno & Bald. in l. 2. in fine c. de Sponsal. Alex. in c. de illis n. 16. Sanch. l. c. n. 1. Gutt. l. c. n. 1.

Quest. 64. Qualiter solvantur Sponsalia ob lapsum termini præfixi.

1. Resp. primò: Dum dies nulla designata, quâ explenda Sponsalia per celebrationem matrimonii, estque tamen à consuetudine statutum aliquod tempus, intra quod in isto loco compleri solent Sponsalia, ille Sponsorum liberabitur ab obligatione, qui intra illud tempus ea implere vult, altero sine justa causa renuente; præsumi enim non potest, Sponsum se obligasse ad diutius expectandum sine nuptiis, præsertim cum huiusmodi promissiones, ubi aliud non exprimitur, quò ad obligationem promissum implend merito censentur fieri, prout usus communis & consuetudo fert, Krimer. ad 4. decret. num. 298. Si verò Sponsus afferat impedimentum legitimum à Sponsa ignoratum priùs, quo Sponsalium executio ultra illud consuetum tempus multum differri deberet; Judex interpellandus erit, ut pro qualitate negotii & Sponsæ, præfigat illi terminum, ultra quem expectare amplius non teneatur Sponsa. Krimer l. c. Castrop. p. 24. num. 1. citato Cönnick. d. 23. dub. 6. num. 43. & 44. quæ etiam limitatio applicanda resp. seq.

2. Resp. secundò: Dum tempus certum præfixum non est, neque ab ipsis contrahentibus, neque à dicta consuetudine, Sponsalia solvi non posse ait: Castrop. l. c. nisi ob eam moram Sponsi, ex qua prudenter colligi possit, eum Sponsalibus renunciassè, aut fidem datam violare; quæ autem ea sit mora, ex qua id prudenter colligi possit, non arbitrio Sponsæ relinquendum, ne proprio amore decepta iniquè iudicet, sed interpellandus denuo Judex, qui negotio prudenter examinato declaret moram esse sufficientem ad dissolvendum Sponsalia.

3. Resp. tertio: Dum certus dies exequendis Sponsalibus designatus est ita, ut ad illum usque differri possit executio, & exinde ea sollicitanda & præstanda (uti contingit in obligatione solvendi pecuniam, cui certus dies designatur, non ut si illo die facta non sit solutio, extinguatur obligatio, sed ut debitor intelligat, usque ad illum diem permitti solutionem differri, eo autem adveniente, eam exigere posse & præstari debere) eâ non præstitâ eo die non dissolvuntur Sponsalia, neque ex parte illius, qui in mora est; quia is ex iniquitate sua, dum mora est culpabilis, commodum reportare nequit, vel etiam ex impedimento suo iusto alteri nolenti inferri injuriam resiliendo. Neque etiam ex parte alterius, qui non est in mora; siquidem alter, licet omitendo illo die exequi Sponsalia, sit etiam culpabilis, si tamen paratus sit brevi tempore ea implere, non est censendus culpam gravem admisisse, nec fidem violasse, quod requiritur, ut pars altera innocens deobligetur & resiliere queat, Cönnick. l. c. num. 45. concl. 3. sed pars, quæ non est in mora urgere potest apud legitimum Judicem, R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

ut alteri statuatur terminus, ultra quem, si is differat executionem, alter liberetur sua obligatione, sive, si velit, resiliere possit. Ratio hujus à priore est, quòd in tali obligatione contineantur duo, sive virtualiter duplex; sive unum vel una contrahendi absolute matrimonium, alterum sive altera contrahendi illud illa die; & consequenter, licet hæc posterior non impleatur, prior tamen, utpote absoluta & ab hac secunda independens, perseverat. Castrop. n. 2. juncto num. 4.

4. Resp. quartò: Si verò dies Sponsalibus exequendis designatus est ita, ut si eo die non fiat executio, obligatio extinguatur, imprimis ex parte illius, qui fuit in mora, non solvantur Sponsalia, sed persistit obligatio contrahendi matrimonium; vel enim mora fuit culpabilis, & tunc dolus, malitia aliave culpa ei esse non debet commodo, vel non fuit culpabilis, eò quòd iusto impedimento fuerit impeditus eo die implere obligationem suam, & neque tunc adhuc liberabitur ab obligatione (etsi videri posset ea liberari, utpote quæ dictæ diei annexa fuit) quia æquum non est ob defectum suum etiam inculpabilem alteram partem private jure suo quærere. Cönnick. l. c. Sanch. d. 53. num. 7. & 8. Castrop. num. 5. qui etiam addit, talem inculpabiliter non implentem Sponsalia statuto die, teneri adhuc ad contrahendum matrimonium, non in vi Sponsalium promissionis, quæ jam cessaverit; neque in vi injuriæ alicui alteri illatæ, cum nulla fuit; sed in vi rei alienæ acceptæ & retentæ, dum nimirum retinet seipsum, qui alteri ad contrahendum matrimonium debitus erat, & traditus non erat. Sed videtur peti principium, dum in quæstione est, num talis inculpabiliter non implens Sponsalia detineat amplius rem alienam, utpote qualis non manet per dissolutionem Sponsalium & cessationem obligationis contrahendi matrimonium; dein alter, qui paratus fuit statuto tempore implere Sponsalia, alio id culpabiliter omitente, solutus est ab obligatione sua, & si vult, resiliere potest, idque etiam si Sponsalia jurata fuerint. Castrop. num. 6. cum communi juxta expressum textum c. sicut. h. t. Unde etiam si uterque fuit in mora culpabilis, uterque deobligatur & resiliere potest, Castrop. l. c. Sanch. l. c. num. 6. Cönnick. l. c. num. 49. Pont. l. 12. de Sponsal. c. 16. num. 4. An verò etiam mora inculpabilis det quoque alteri parti sufficientem causam resiliendi, in eo non conveniunt AA. negant Sanch. d. 23. num. 7. Pont. l. c. Gutt. de mat. c. 24. num. 10. eò quòd dici non debeat per eum stare, quò minus impleta obligatio, qui eam implere iuste impeditus fuit, Arg. reg. jur. 66. in 6. et imputari non debet ei, per quem non stat, si non faciat, quod fuerat faciendum, reg. 41. juris in 6. quodque Ingitimè impedito non currat tempus. c. quia diversitatem. de concess. præb. E contra affirmat Castrop. num. 8. citans pro se Nav. c. 22. num. 27. cas. 11. Cönnick. d. 23. du. 6. num. 47. Laym. h. f. tr. 10. part. 1. c. 2. num. 17. Rationem dat, quòd Sponsus ideo præigentibus Sponsalibus terminum, ne diutius à nuptiis abstineant, neve occasionem commodam sibi oblatam contrahendi matrimonium amittant, quam timent postea non inveniendam, æquè

damnosum sit, sive pars culpabiliter, sive inculpabiliter omiteat contrahere; quodque Pontifex in *cit. c. fecit*, declarando liberum ab obligatione, per quem non stat Sponsalia perfici, non meminerit, an per culpabilem an inculpabilem moram faciat, ad *reg. illam 66.* dicit illam locum habere in promissione libertatis, legatis, testamentis, institutionibus &c. in quibus jus benignè interpretatur voluntatem concedentis, ne is velit donatione privare eum, sine cujus culpa conditio requisita non ponitur; quod ad contractus onerosos extendi non debet. Ad *reg. 41.* dicit, quod loquatur de pœna contrahenda, sive ex conventionem, sive ex lege; cum hæc non afficiat eum, per quem inculpabiliter stetit non fieri, quod faciendum.

Porro ad dignoscendum (dum non constat de intentione contrahentium) num terminus adjectus ad finiendam obligationem, an verò ad finiendam potius dilationem sollicitandamque expletionem obligationis, Castrop. *omissis regulis*, quas affert Sanch. *d. 53. num. 3.* tanquam minus firmis, recurrendum ait ad motiva, ob quæ præfixus terminus, nimirum, ut si utraque pars, vel ea, quæ cupit diem adjici, mota ad hoc fuit, quia sibi expedit, vel cum hac, vel cum alia, quæ sibi offertur, contrahere matrimonium intra illud tempus, quod timeatur neglectis illis matrimonii, non inventurus postea aliud ita commodum, tunc censetur dies adjectus ad finiendam obligationem; si verò moti ad statuendum diem, ne aliqua ratione matrimonium, quod maxime cupiunt, impediatur, dies adjectus censetur solum ad sollicitandam obligationis impletionem.

Quæst. 65. An & qualiter Sponsalia dissolvantur ob superveniens impedimentum matrimoniale.

1. Resp. primò: Ob superveniens impedimentum tantum impediens, excepto voto religionis & castitatis Sponsalia non solvuntur etiam ex parte innocentis; cum nullum præter dictum impedire matrimonium, egerique dispensatione, sit probabilissimum. Castrop. *p. 26. n. 1.* citatis Sanch. *l. 1. d. 56. num. 3.* Cön. *d. 23. du. 5. n. 36.* contra Gutt. *de mat. c. 31. n. 2.*

2. Resp. secundò: Ob superveniens impedimentum dirimens. V. G. affinitatis, cognationis solvuntur Sponsalia ex parte innocentis; huic siquidem ad resiliendum sufficiens data est causa per appositionem impedimenti reddentis matrimonium impossibile; ita etiam, ut hæc ratione acquirendo jus resiliendi non teneatur admittere dispensationem à potente dispensare oblatam. Castrop. *num. 2.* Cöninck. *num. 37.* Apponentis verò impedimentum obligatio, etsi durante impedimento sit suspensa, non est sublata; sed sublato per dispensationem impedimento, tenetur stare promissis, si innocens velit; quia æquum non est, ut commodum, nimirum immunitatem, à fide præstita referat ex culpa sua. Castrop. Cöninck. *LL. cit.* Sanch. *d. 56. in fine.* Gutt. *d. 32. num. 2.*

Porro apponentem absolutè teneri procurare dispensationem altero exigente; eò quòd, cum ex justitia tenebatur contrahere matrimonium, adeo-

que ei contrahendo non ponere impedimentum, jus alterius ponendo hoc impedimentum læsum à se & alià viâ non reparabile, ex justitia teneatur reparare; idque etiam si impensæ magnæ sint faciendæ pro impetranda dispensatione, dum ex aliâ solitæ sint fieri in hujusmodi dispensationem, tenet Castrop. *num. 4.* citans Ledesm. *de mat. q. 43. caus. 3.* quos sequitur Krimer. *num. 322.* contra Filiuc. *de mat. c. 8. q. 8.* liberantem ab hac obligatione ponentem impedimentum, ubi pars altera notabile damnum non patitur, ex omissione matrimonii, item contra Sanch. Cön. Gutt. *LL. cit.* & alios, in quantum negant teneri illum ad hoc, extra casus, ubi quis fœminam spe matrimonii deflorasset, gravemque fœmæ jacturam, si nuptiæ non sequantur, ei intulit, dum dispensatio hæc sine difficultate & magnis sumptibus impetrari nequit; eò quòd obligatio contracta ex Sponsalibus urgeat solum ad adhibenda pro executione media necessaria & facilia; ad quod tamen bene responderet Castrop. neminem quidem vi Sponsalium obligationem esse ad procurandam dispensationem impedimenti dirimentis, multoque minus ad procurandam illam magnis sumptibus & via difficili; bene tamen ad hoc obligati aliquem ex iniqua & injusta impedimenti appositione, respectu ejus, & juris alterius per hoc læsi dispensatio non est medium extraordinarium, sed ordinarium per se requisitum.

Quæst. 66. An & qualiter solvantur Sponsalia ob superveniens notabilem mutationem ex parte Sponsi vel Sponsæ.

Resp. Solvuntur (intellige ex parte illæsi, ita ut is resiliere possit) ob quamlibet causam novam rationabilem & mutationem notabilem contractis Sponsalibus superveniens, dum ob eam notabiliter difficilior redditur matrimonium, sive dum ea talem inducit difficultatem, ut merito quis prudentum judicio, si ab initio exstitisset & cognita fuisset, Sponsalia non contraxisset; eò quòd promissio non obliget ultra promittentis intentionem; nemo autem præsumatur se obligate voluisse ad casum tam difficilem, ut ob eum præcognitum quivis prudens & cordatus à promissione matrimonii abstineret, Pith. *h. t. num. 65.* Laym. *l. 5. sum. tr. 10. p. 1. c. 2. num. 18.* Sanch. *l. 1. d. 62. num. 3.* Arg. *c. quemadmodum. de jurejur.* procedit id ipsum, etiam si Sponsalia jurata sint; cum juramentum afficiat seu includat omnes conditiones contractus, cui adjicitur. *l. fin. c. de numerat. pecun.* adeoque imbibat hanc tacitam conditionem; rebus in eodem statu permanentibus. Castrop. *p. 79. num. 3.* Pith. *l. c.* Sanch. *num. 4.* unde nec opus in hoc casu petere relaxationem juramenti, ut iidem. De cetero Sponsi vel Sponsæ afferenti, se non fuisse contracturum Sponsalia, si talis ab initio exstitisset, & nota sibi fuisset, in utroque foro fidem habendam esse, dum expensis circumstantiis verisimile est, revera non contracturum Sponsalia, si dicta causa ei cognita fuisset, docent Castrop. *num. 2.* Gutt. *c. 31. n. 9.* Pith. Laym. *LL. cit.* Sanch. *num. 6.* idque vel maxime, si juramento confirmarent; cum in his, quæ ad animum spectant, ut sunt

sciens